

**ELOGIU UNOR PERSONALITĂȚI IEȘENE,
PRECURSOARE ALE CUNOAȘTERII
- PETRE P. PANAITESCU -**

A venit pe lume la începutul secolului XX și avea să prindă în tinerețea sa principalele evenimente ale secolului, să trăiască și crească odată cu istoria țării, la maturitate trăind evenimentele Marii Uniri, al cărui centenar îl sărbătorim în acest an.

Astfel și viața și cariera sa s-au îndreptat către istorie, filologie, chiar dacă a fost fiul unui inginer, al lui Panait N. Panaitescu. Dar orientarea carierei sale către profesorat universitar, către istorie au decis formarea sa ca un istoric și filolog român, deschizându-i calea spre a deveni membru corespondent al Academiei Române, din 1934.

S-a născut la 13 martie 1900, la Iași și a decedat la 14 noiembrie 1967, în București. Deși a terminat liceul la Iași în anul 1917, el urmează cursurile Facultății de Litere, de la Universitatea din București, secția istorie, între 1918-1922, în plină efervescență a Unirii Transilvaniei cu România. La București îi are ca profesori pe Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, Dimitrie Onciul și Demostene Russo. După o primă etapă profesională ca lector de limba română la Universitatea din Cracovia (1923-1924), alege să devină bursier al Școlii Române din Franța, de la Fontenay aux Roses. Revine în țară și ia doctoratul la Universitatea din București în 1925, teza sa tratând influența polonă în scrierile lui Grigore Ureche și Miron Costin. Specializarea pe lumea slavă îl conduce după 1927 tot spre cariera de conferențiar universitar, iar din 1934 la cea de profesor de istoria slavilor la Universitatea din București. Cea mai lungă și constantă activitate s-a desfășurat între anii 1941-1965 ca cercetător la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” din București. În această perioadă a vieții și activității a avut ocazia să participe la elaborarea tratatelor de Istoria României (vol. II, 1962; vol. III, 1964) și la Istoria literaturii române (vol. I, 1964).

Spiritul său național, spiritul anilor și evenimentelor trăite l-au captat și în activitatea de director al ziarului Cuvântul, al Mișcării Legionare, precum și ca Rector al Universității București în perioada legionară. Dar activitatea istorică referitoare la cronicarii și la documentele Țării Românești și Moldovei au constituit o preocupare profesională încununată cu studii și lucrări privind relațiile „româno-polone” (ca să le numim în termeni actuali), cu monografiile despre domnitorii noștri, Nicolas Spathar Milescu, Alexandru cel Bun, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrân, Dimitrie Cantemir.

Specializarea sa pe lumea slavă l-a condus pe plan filologic la cercetări și realizarea de studii în problema pătrunderii scrierii și culturii slave până la nordul Dunării, ne referim la un spațiu latin, la studiul circulației manuscriselor slave în vechea cultură română, în istoriografia moldoveană și munteană. Astfel, a editat vechile documente, activitate desfășurată din 1938 până spre sfârșitul vieții: Documentele Țării Românești, I. Documente interne (1369-1490), 1938; Miron Costin,

ELOGIU UNOR PERSONALITĂȚI IEȘENE, PRECURSOARE ALE CUNOAȘTERII - PETRE P.

PANAITESCU

Letopisețul Țării Moldovei de la Aron Vodă încoace, București, 1944; Miron Costin, Opere, București, 1958; Grigore Ureche, Letopisețul Țării Moldovei, București, 1955; 1958; Cronicile slavo-române din sec. XV-XVI, publicate apoi de Ioan Bogdan, ediție revăzută și completată, în Editura Academiei, 1959; Liturghierul lui Macarie, București, 1961; Dimitrie Cantemir, Istoria ieroglifică, 1965; Manuscrise slave din 1959.

Lucrările lui Petre P. Panaitescu au abordat problemele de istorie socială, economică, cultură și limbă, viața feudală din Țara Românească și Moldova din secolele XIV-XVII. Acest spectru larg de activități i-au permis afilierea ca Membru corespondent al Academiei Române în 1934, dar și cea de membru fondator al Asociației Slaviștilor din România și membru al Institutului pentru Studiul Europei sud-estice din München.

Doctor în filologie (litere și istorie), cu o carieră de conferențiar, profesor, membru corespondent al Academiei Romane, dar mai ales de cercetător specializat în slavistică, Petre P. Panaitescu a marcat prin „Istoria literaturii române”, Vol. I, București, 1964 și „Introducere în istoria culturii românești”, București, 1969 un drum deschis istoriei în perioada de cenzură comunistă.

Ca istoric, a pus la îndoială elementele majore ale altor mituri istorice românești, precizând însă structurile materiale, sociale și culturale față de abordarea eroică și personalizată. Într-un articol din 1944, el a afirmat că Imperiul Otoman nu a

reușit să încorporeze în mod direct Principatele, nu din cauza luptelor românilor împotriva turcilor (o temă importantă în istoriografia noastră), ci din cauza faptului că Turcia otomană în Europa se întindea pe un drum diferit culturii lor, și au considerat că este mai avantajos să exploateze zona în mod indirect. El a considerat că slavii erau importanți în istoria medievală a României. A îmbrățișat ideile lui Dimitrie Onciul, un alt istoric român (1856-1923), în ideea de continuitate daco-romană, respectiv că formarea statelor feudale românești a fost o urmare firească a dezvoltării vechilor formațiuni politice locale.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

VIOREL GAFTEA

*Independența
prin Cultură*